Dosarul nr. 2-302/2025
2-25011100-09-2-28012025-1

H O T Ă R Î R E
în numele Legii RM

10 aprilie 2026 mun.Bălţi

Judecătoria Bălţi (sediul Central)
Instanţa de judecată in componenţa :
Preşedintele şedinţei, judecătorul Snejana Dubceac
Grefier Maria-Luiza Repeșco
Cu participarea
Avocaților Violina Munteanu, Vanțevici Ion

examinînd în şedinţa de judecată publică cauza civilă după cererea de chemare în judecată depusă de Burlacu Victoria împotriva lui Burlacu Dumitru, în calitate de intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistența Socială Nord-Nord-Vest privind stabilirea domiciliului copiilor minori, stabilirea cuantumului restanței pensiei de întreținere și modificarea cuantumului pensiei de întreținere copiilor minori,

a constatat:

1. La data de 28 ianuarie 2025 reclamanta Burlacu Victoria, prin intermediul avocatului Violina Munteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Burlacu Dumitru, în calitate de intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Nord-Vest privind stabilirea domiciliului copiilor minori, stabilirea cuantumului restanței pensiei de întreținere și modificarea cuantumului pensiei de întreținere copiilor minori.
2. În motivarea cererii reclamanta a indicat că, la data de 06 martie 2019, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, a fost desfăcută căsătoria dintre reclamanta Burlacu Victoria și pârâtul Burlacu Dumitru, încheiată la data de 09 ianuarie 2014. Din această căsătorie părțile au doi copii minori: fiul Burlacu*****, născut la data de *****, și fiul ***** care se află în întreținerea reclamantei Burlacu Victoria.
3. A specificat reclamanta că, prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 14 iunie 2019, s-a dispus încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă bănească fixă, în mărime de 1.600 lei lunar, începând cu data de 29 ianuarie 2019 și până la atingerea majoratului de către copii. Această hotărâre nu a fost pusă în executare la executorul judecătoresc, motiv din care pârâtul are restanță la plata pensiei de întreținere pentru perioada 29 ianuarie 2019 până la data de 28 ianuarie 2025, în cuantum de 1.600 lei lunar, ceea ce constituie suma totală de 115.200 lei.
4. A reținut reclamanta că, din anul 2019 și până în prezent minimul de existență pentru copii cu vârsta de până la 17 ani s-a majorat semnificativ. Ținând cont de faptul că Biroul Național de Statistică, pentru anul 2025 nu a plasat informație privind minimul de întreținere, însă aceste cifre sunt într-o permanentă creștere, consideră reclamanta oportun modificarea

pensiei de întreținere pentru fiecare copil la suma de a câte 2500 lei lunar. Or, datele Biroului Național de Statistică arată doar minimul de existență pentru copii, însă cheltuielile de întreținere a acestora sunt cu mult mai mari. Prin urmare, pensia alimentară stabilită anterior prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 14 iunie 2019, nu este suficientă pentru întreținerea copiilor minori, motiv din care, cuantumul acesteia urmează a fi modificat de la suma de 1.600 lei pentru ambii copii la suma a câte 2.500 lei lunar pentru fiecare copil.

5. Mai susține reclamanta că, urmează a fi dispusă stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama, deoarece acesta este interesul superior al copiilor. Pârâtul este agresiv și are un comportament inadecvat cu copiii minori, motiv din care doar cu mama aceștia vor fi în siguranță și protejați.

6. A solicitat reclamanta:

- stabilirea domiciliului copiilor minori ***** cu mama - Burlacu Victoria;
- stabilirea cuantumului restanței la pensia alimentară lunar a câte 1.600 lei pentru copii minori ***** pentru perioada de la 29 ianuarie 2019 până la 28 ianuarie 2025 și încasarea acesteia de la pârâtul Burlacu Dumitru în beneficiul reclamantei Burlacu Victoria;
- modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori *****, încasată de la Burlacu Dumitru în beneficiul Burlacu Victoria prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 14 iunie 2019 în cauza civilă cu nr. 2-80/19, prin modificarea cuantumului dispus spre încasare în mărime de 1.600 lei lunar pentru ambii copii în cuantumul a câte 2.500 lei lunar pentru fiecare copil minor, începând cu data depunerii acțiunii în judecată până la majoratul copiilor;
- încasarea de pârât în beneficul reclamantei cheltuielilor de judecată suportate în această cauză, care constau din: taxa de timbru în sumă de 200 lei; taxa de stat în sumă de 200 lei; cheltuieli de asistență juridică în mărime de 7.000 lei.

7. <u>În cadrul ședinței de judecată din 17 martie 2025 reprezentantul pârâtului Burlacu Dumitru, avocat Vanțevici Ion, a prezentat instanței referința, prin care a indicat că,</u> pârâtul Burlacu Dumitru recunoaște acțiunea în partea ce ține de stabilirea domiciliului copiilor minori și este parțial de acord cu modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, în rest solicită să fie respinsă acțiunea. Astfel, cu referire la stabilirea domiciliului copiilor minor a menționat reprezentantul pârâtului că, reclamanta a specificat că reieșind din situația creată între ea și pârâtul, în urma divorțului, se solicită stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama, deoarece acestea o cere interesul superior al copiilor, or, pârâtul este agresiv și are un comportament inadecvat cu copii minori, motiv din care doar cu mama aceștia vor fi în siguranță și protejați. În cazul de față, pârâtul Burlacu Dumitru nu se opune determinării domiciliului copiilor minori, *****, cu mama lor, reclamanta Burlacu Victoria. Cu toate acestea, pârâtul contestă vehement afirmația conform căreia ar fi agresiv și ar avea un comportament inadecvat față de copiii săi. Pârâtul Burlacu Dumitru a demonstrat o implicare constantă în viața copiilor săi. El a menținut o comunicare regulată cu copiii și i-a luat periodic cu el peste hotare, ceea ce indică faptul că are o relație bună și sănătoasă cu aceștia. Implicarea activă a pârâtului în viața copiilor demonstrează că acesta este un părinte responsabil și este preocupat de bunăstarea lor.

8. Cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, reprezentantul pârâtului a susținut că, Burlacu Dumitru solicită respingerea parțială a respectivei cerințe. Acesta este de acord că, față de anul 2019, costul vieții a crescut. Potrivit informațiilor furnizate de Biroul Național de Statistică, minimul de existență pentru un copil cu vârsta de până la 17 ani a crescut treptat în ultimii ani, situindu-se la 3.242,1 lei pentru semestrul I al anului 2024. Având în vedere această evoluție, pârâtul apreciază că, deși o majorare a pensiei de întreținere este justificată, cuantumul solicitat de reclamantă nu reflectă realitatea economică. În lipsa unor date oficiale pentru anul 2025, se poate estima că minimul de existență va continua să crească, însă nu va atinge suma de 5.000 de lei lunar per copil, așa cum ar rezulta indirect din cererea formulată de reclamantă. În acest context, Burlacu Dumitru consideră că limita rezonabilă a minimului de existență pentru un copil ar fi de 4.000 de lei lunar, sumă care ar asigura un nivel adecvat de trai și care, totodată, corespunde evoluției economice din ultimii ani. În aceste condiții, pârâtul solicită respingerea parțială a cererii reclamantei și modificarea pensiei de întreținere la suma de 2.000 de lei lunar pentru fiecare copil.

9. Cu referire la stabilirea cuantumului restanței pensiei de întreținere a copiilor minori, reprezentantul pârâtului indică că, prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 14 iunie 2019, s-a dispus încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă bănească fixă, în mărime de 1.600 lei lunar, începând cu data de 29 ianuarie 2019 și până la atingerea majoratului de către copii. Reclamanta susține că această hotărâre nu a fost pusă în executare la executorul judecătoresc, motiv din care în opinia reclamantei, pârâtul are restanță la plata pensiei de întreținere pentru perioada 29 ianuarie 2019 până la data de 28 ianuarie 2025, în sumă a câte 1.600 lei lunar ceea ce constituie suma totală de 115.200 lei. Pârâtul Burlacu Dumitru contestă pretenția reclamantei privind restanța la pensia de întreținere.

10. A susținut reprezentantul pârâtului că, pârâtul a achitat periodic sume de bani reclamantei prin transferuri bancare din străinătate, totalizând 45.615,66 lei, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la datele plăților. Aceste sume reprezintă plăți efectuate în beneficiul copiilor minori și trebuie luate în considerare la stabilirea eventualei restanțe. Astfel, Burlacu Dumitru a efectuat următoarele plăți:

- la 17 mai 2022 - 400 euro, echivalentul a 7.938,12 lei, la cursul de schimb de 19,8453 lei/euro;
- la 5 august 2022 - 100 euro, echivalentul a 1.967,83 lei, la cursul de schimb de 19,6783 lei/euro;
- la 28 octombrie 2023 - 100 euro, echivalentul a 1.908,75 lei, la cursul de schimb de 19,0875 lei/euro;
- la 10 decembrie 2023 - 200 euro, echivalentul a 3.819,98 lei, la cursul de schimb de 19,0999 lei/euro;
- la 27 aprilie 2024 - 101,97 euro, echivalentul a 1.954,33 lei, la cursul de schimb de 19,1657 lei/euro;
- la 17 mai 2024 - 200,97 euro, echivalentul a 3.883,40 lei, la cursul de schimb de 19,3233 lei/euro;
- la 23 mai 2024 - 200,97 euro, echivalentul a 3.842,04 lei, la cursul de schimb de

19,1175 lei/euro;
- la 30 august 2024 - 100,98 euro, echivalentul a 1.950,09 lei, la cursul de schimb de 19,3117 lei/euro;
- la 21 septembrie 2024 - 200,97 euro, echivalentul a 3.916,06 lei, la cursul de schimb de 19,4858 lei/euro;
- la 13 octombrie 2024 - 198,99 euro, echivalentul a 3.845,89 lei, la cursul de schimb de 19,3271 lei/euro;
- la 19 noiembrie 2024 - 100 euro, echivalentul a 1.912,31 lei, la cursul de schimb de 19,1231 lei/euro;
- la 19 noiembrie 2024 - 100 euro, echivalentul a 1.912,31 lei, la cursul de schimb de 19,1231 lei/euro;
- la 20 decembrie 2024 - 150,71 euro, echivalentul a 2.880,70 lei, la cursul de schimb de 19,1142 lei/euro;
- la 21 ianuarie 2025 - 200,94 euro, echivalentul a 3.883,85 lei, la cursul de schimb de 19,3284 lei/euro.

11. La fel, a susținut reprezentantul pârâtului că, există dovezi clare precum că minorii au locuit efectiv cu pârâtul și bunica acestora pe parcursul anilor 2020-2023, fiind crescuți și îngrijiți în gospodăria ultimilor. Dispoziția primarului comunei *****din 20 septembrie 2022 confirmă instituirea tutelei asupra copiilor de către Burlacu Mariana, iar documentele emise de primăria locală și unitatea de învățământ atestă că minorii au locuit și au frecventat grădinița în comuna *****în această perioadă. În aceste condiții, consideră reprezentantul pârâtului că solicitarea reclamantei este lipsită de temei, deoarece aceasta pretinde plata pensiei de întreținere pentru o perioadă în care copiii nu se aflau în îngrijirea sa, ceea ce contravine principiului echității și scopului pensiei de întreținere.

Declarațiile părților în cadrul ședinței de judecată:

12. Reprezentantul reclamantei Burlacu Victoria, avocat Violina Munteanu, în cadrul ședinței de judecată a susținut cererea de chemare în judecată din motive de fapt și de drept invocate. A solicitat admiterea acesteia, stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama Burlacu Victoria, stabilirea cuantumului restanței la pensia alimentară lunar a câte 1.600 lei pentru perioada de la 29 ianuarie 2019 până la 28 ianuarie 2025 și încasarea acesteia de la pârâtul Burlacu Dumitru, modificarea pensiei de întreținere stabilite prin hotărârea judecătorească din 14 iunie 2019 și încasarea din contul pârâtului Burlacu Dumitru pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de 2500 lei lunar pentru fiecare până la atingerea majoratului de către copii, precum și încasarea cheltuielilor de judecată suportate de reclamantă compuse din taxa de stat și taxa de timbru achitate la depunerea cererii în sumă de 400 lei, taxa de timbru achitată la depunerea cererii de recurs în sumă de 200 lei și cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 7000 lei.

13. Reprezentantul pârâtului Burlacu Dumitru, avocat Vanțevici Ion, a pledat pentru admiterea parțială a cererii de chemare în judecată, susținând cele expuse în referința depusă, și solicitând stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama Burlacu Victoria, modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilite prin hotărârea judecătorească din 14 iunie 2019 și

încasarea din contul pârâtului Burlacu Dumitru pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de 2000 lei lunar pentru fiecare copil. La fel, a solicitat respingerea cerinței privind stabilirea cuantumului restanței la pensia alimentară pentru perioada de la 29 ianuarie 2019 până la 28 ianuarie 2025 și încasarea acesteia de la pârât.

14. Reprezentantul intervenientului accesoriu ATAS Nord-Nord-Vest, în cadrul ședinței de judecată nu s-a prezentat, depunând în acest sens cerere de examinare a cauzei în lipsa sa.

15. La caz, se va menționa că potrivit art. 206, alin. (1), Cod de procedură civilă, Părţile au dreptul să solicite instanţei judecătoreşti examinarea cauzei în lipsa lor şi remiterea copiei de pe hotărâre. Dacă partea solicită să-şi dovedească pretențiile sau obiecțiile prin ascultarea celeilalte părți, instanța cere să se prezinte personal în fața judecății.

16. Având în vedere norma enunțată mai sus, raportată la situația de fapt, precum și ținând seama că, reprezentantul intervenientului accesoriu ATAS Nord-Nord-Vest a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței:

17. Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei civile, apreciind pretențiile formulate în acțiune în raport cu probele prezentate, instanța de judecată consideră că cererea de chemare în judecată urmează a fi admisă parțial, reieșind din următoarele considerente:

18. ***Cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori *****, cu mama Burlacu Victoria, instanța va reține următoarele:***

19. Potrivit art.6 Codul Familiei, persoanele fizice îşi realizează de sine stătător drepturile ce le aparţin şi iau naştere din relaţiile familiale, dacă prezentul cod nu prevede altfel. Realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor familiale nu trebuie să lezeze drepturile, obligaţiile, libertăţile şi interesele legitime ale altor membri ai familiei şi ale altor persoane.

20. În conformitate cu art.38 alin.(1) Codul familiei, la desfacerea căsătoriei, soţii pot prezenta instanţei judecătoreşti un acord privind împărţirea bunurilor lor proprietate în devălmăşie şi plata pensiei de întreţinere a copiilor şi a unuia dintre soţi, indicînd mărimea acesteia, precum şi privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni.

21. Potrivit prevederilor art.38 alin.(2) lit. d) Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soţi prevăzut la alin.(1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile şi interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soţi, instanţa judecătorească este obligată să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copiii minori după divorţ.

22. La fel, instanța de judecată reține prevederile art.63 alin.(1) și alin.(2) Codul Familiei, potrivit cărora în cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului,

calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.).

23. Potrivit art.63 alin.(3) Codul Familiei, La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.

24. Tot în acest sens, instanța atestă și prevederile art.73 Codul familiei, unde se menționează că, la examinarea de către instanţa judecătorească a litigiilor privind educaţia copilului este obligatorie participarea autorităţii tutelare teritoriale. Autoritatea tutelară teritorială este obligată să examineze condiţiile de trai ale copilului şi ale persoanei care pretinde la educaţia copilului şi să prezinte instanţei judecătoreşti avizul respectiv.

25. Prin materialele cauzei se atestă că părțile Burlacu Victoria și Burlacu Dumitru s-au aflat în căsătorie, aceasta fiind desfăcută la data de 09 aprilie 2019 la Judecătoria Bălți (sediul Fălești), fapt confirmat prin certificat de divorț nr. D-IV 0651572. (f.d.12,13)

26. Din căsătorie părțile au doi copii minori: fiul Burlacu*****, născut la data de *****, și fiul ***** fapt confirmat prin certificate de naștere nr. NA-VI 3610851 și nr. NA-VI 2670074. (f.d.15,16)

27. Reclamanta Burlacu Victoria a solicitat stabilirea domiciliului copiilor minori *****, cu mama Burlacu Victoria, având în vedere că ea are grijă de copii, copiii aflându-se cu dânsa.

28. Indică instanța că, potrivit anchetei sociale evaluării inițiale, prezentate de ATAS Nord-Nord-Vest din 26 martie 2025, s-au cercetat condițiile de trai ale familiei Burlacu Victoria, și s-a stabilit că, copiii minori ***** locuiesc împreună cu mama la adresa mun. *****, în apartament constituit din 3 odăi, conectat la utilitățile comunale (gaze naturale, energie termică, energie electrică, apă etc.). Starea igienico-sanitară a bunului imobil corespunde normelor. (f.d.28verso-29)

29. Conform avizului privind determinarea domiciliului copiilor *****, prezentat de ATAS Nord-Nord-Vest din 10 martie 2025, s-a reținut că, conform anchetei sociale din data de 06.03.2025, s-a stabilit că copiii locuiesc în mun.*****, împreună cu Burlacu Victoria în apartament la bloc, constituit din trei odăi, conectat la utilitățile comunale (gaze naturale, energie termică, energie electrică, apă etc). Starea igienico-sanitară a bunului imobil aflat în proprietate, corespunde normelor. În locuință sunt create condiții favorabile pentru creșterea și educarea copiilor. Apartamentul este amenajat cu strictul necesar pentru confortul copiilor. Venitul lunar al familiei este constituit din salariul Victoriei Burlacu în mărime de 25.000 lei și remitențe. Condițiile de trai permit dezvoltarea armonioasă a copiilor. Relațiile în cadrul familiei sunt favorabile. La momentul vizitei în familie, nu au fost identificate patologii familiale. Totodată, în conformitate cu raportul de evaluare psihologică din data de 20.02.2025, a fost stabilit că, Dumitru Burlacu, este apt de comunicare și are un nivel intelectual care corespunde normei de vârstă. Copilul cunoaște datele elementare despre identitatea sa, înțelege situațiile în care se află și manifestă un comportament potrivit situației. El în mod adecvat reacționează la stimulii externi (adresare pe nume, sunete etc.). Capacitatea de concentrare a atenției este ridicată. Vocabularul este dezvoltat. Dumitru cu

succes operează cu conceptele abstracte, cunoaște semnificația acestora și le utilizează în contexte adecvate. În cadrul discuției cu Dumitru, a fost stabilit că, el, în măsura particularităților de vârstă, corect analizează situația intrafamilială actuală. Dumitru a relatat că, locuiește cu mama și cu fratele*****, iar tatăl locuiește și lucrează în Italia timp de mulți ani. Copilul a exprimat atașament sigur în raport cu mama. Vorbind despre ultima, Dumitru i-a atribuit doar calități pozitive. În viziunea băiatului, mama este o persoană grijulie, binevoitoare, receptivă iar dumneaei îi oferă ajutorul și suportul necesar. Relația mamă-fiu are un caracter armonios, fiind însoțită de afecțiune reciprocă. Dumitru a exprimat atașament ambivalent în raport cu tatăl. Vorbind despre acesta, copilul l-a caracterizat în modul următor: „Tatăl este și rău, și bun." în viziunea lui Dumitru, tatăl este bun, deoarece le trimite bani, iar rău, deoarece se ceartă cu mama. El a relatat despre perioada când el a fost în vizită la tatăl în Italia. Din spusele sale, tatăl o caracteriza negativ pe mama, îi adresa întrebări despre dumneaei și exprimă o atitudine ostilă față de mama, ceea ce îi crea o stare de disconfort. Astfel, relația tată-fiu este afectată negativ de o serie de acțiuni din partea tatălui, orientate spre subminarea atașamentului copilului față de mama, luând în calcul atașamentul sigur a lui Dumitru față de aceasta. Dumitru a afirmat că, în continuare dorește să locuiască cu mama, Burlacu Victoria. De asemenea, în urma aplicării testului proiectiv „Desenul familiei", au fost obținute următoarele rezultate: în calitate de membri a familiei au fost ilustrați Dumitru, fratele*****, dna Burlacu, buneii de pe linia maternă și dnul Burlacu. Toți membrii familiei au fost ilustrați cu zâmbet. Desenul a fost realizat cu ajutorul culorilor deschise. Analizând desenul copilului, putem concluziona că deși dnul Burlacu o perioadă îndelungată locuiește separat, dumnealui este perceput de Dumitru drept membru a familiei. Copilul,***** Burlacu dorește să locuiască cu mama. Poziția sa o poate explica prin următoarele motive: mama este mereu alături și îi oferă suportul de care are nevoie. <u>În consecința evaluărilor efectuate, reieșind din cele relatate, în interesul superior al copiilor, autoritatea tutelară, propune stabilirea domiciliului copiilor, ***** cu mama, Burlacu Victoria.</u> (f.d.26verso-27)

30. La fel, autoritatea tutelară a prezentat instanței raport de evaluare psihologică a copilului Dumitru Burlacu, potrivit căruia s-a concluzionat că, ultimul în măsura particularităților de vârstă, corect analizează situația intrafamilială actuală. La copil nu a fost identificată tendința de a denatura sau exagera realitatea. Opinia lui Dumitru privind stabilirea domiciliului în favoarea mamei, este una definitivă și independentă, fiind determinată de atașamentul sigur față de dumneaei. În cadrul evaluării psihologice, a fost identificat că, relația tată-fiu a fost influențată negativ de o serie de acțiuni din partea tatălui, orientate spre subminarea atașamentului copilului față de mama, în perioada în care Dumitru era în vizită la tatăl în Italia. Din spusele copilului, tata o caracteriza negativ pe mama, îi adresa întrebări despre dumneaei și exprima o atitudine ostilă față de mama, ceea ce îi crea o stare de disconfort. (f.d.27verso-28)

31. Mai constată instanța că potrivit cererii scrise de copil minor Burlacu*****, în prezența asistentului social comunitar Roman Babără, se atestă că copilul dorește în continuare să locuiască cu mama sa Burlacu Victoria, or, mama mereu îl ajută atunci când are nevoie, toată viața a trăit cu mama, alături de mama se simte bine, vrea să o ajute pe mama și o

iubește foarte mult. (f.d.29 verso)

32. Instanța notează că, că prin referința depusă, precum și în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului, avocatul Vanțevici Ion, a declarat că Burlacu Dumitru este de acord cu stabilirea domiciliului copiilor minori ***** cu mama Burlacu Victoria.

33. Instanța consideră important de menționat prevederile art.38 alin.(1) și lit. d) alin.(2) Codul Familiei, care stipulează că la desfacerea căsătoriei, soţii pot prezenta instanţei judecătoreşti un acord privind împărţirea bunurilor lor proprietate în devălmăşie şi plata pensiei de întreţinere a copiilor şi a unuia dintre soţi, indicînd mărimea acesteia, precum şi privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni. În cazul lipsei unui acord între soţi prevăzut la alin.(1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile şi interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soţi, instanţa judecătorească este obligată: d) să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copiii minori după divorţ.

34. Având în vedere cele stabilite în cadrul examinării cauzei, precum și ținând cont de faptul că pârâtul, prin intermediul reprezentantului său în cadrul ședinței de judecată a exprimat acordul cu acțiune formulată în latura cerințelor privind stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, consideră instanța că, domiciliul copiilor minori ***** urmează a fi stabilit cu mama Burlacu Victoria.

35. În sprijinul soluției adoptate, instanța de judecată relevă și prevederile actelor internaționale, la care Republica Moldova este parte.

36. O importanță deosebită prezintă prevederile art.9 alin.1 al Convenției internaționale cu privire la Drepturile copilului, potrivit cărora statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

37. În astfel de circumstanțe, reieșind din cele stabilite în cadrul examinării cauzei, cît şi concluziile ATAS Nord-Nord-Vest, ținând cont de vârsta copiilor și de atașamentul acestora față de mamă, precum și de faptul că copii minori locuiesc cu mama, instanța de judecată va determina domiciliul copiilor minori ***** cu mama Burlacu Victoria.

38. Totodată, instanța va ține cont și de acordul pârâtului în acest sens.

39. ***Cu referire la cerința reclamantei privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori *****, instanța de judecată reține următoarele:***

40. Potrivit prevederilor alin.(1) art. 5 Cod de procedură civilă, Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

41. În temeiul art.118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

42. În corespundere cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă,

nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

43. Conform art. 239 Cod de procedură civilă, Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

44. Potrivit art.240 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, La deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

45. La fel, se va reține că, conform prevederilor art.46 Codul familiei, drepturile şi obligaţiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.

46. În ședința de judecată s-a constatat că reclamanta Burlacu Victoria și pârâtul Burlacu Dumitru, din căsătorie au doi copii minori, *****. În rubrica ”tata,, fiind înscris pârâtul, fapt confirmat prin certificate de naștere, eliberate Serviciul stare civilă Fălești și OSC Fălești. (f.d.15,16)

47. Reiterează judecătorul că căsătoria încheiată între Burlacu Victoria și Burlacu Dumitru a fost desfăcută la data de 09 aprilie 2019. (f.d.12,13)

48. În conformitate cu art.58 alin.(1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

49. Potrivit art. 60 alin. (1) și (2) din Codul familiei, părinţii au dreptul şi sunt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.

50. Potrivit dispozițiilor art.74 alin.(1), (2) și (3) Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

51. În conformitate cu art.75 Codul familiei, (1) Pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulţi copii. (2) Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.

52. Potrivit art.76 Codul familiei, (1) În cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial

interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2) Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

53. Conform art.3 alin.(l) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, prevede că în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

54. Potrivit art.5 al Convenției, statele părți vor respecta responsabilitatea, dreptul şi obligația pe care le au părinții sau, după caz, membrii familiei lărgite sau a comunității, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităților acestuia, orientarea şi sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i recunoaște prezenta Convenție.

55. Potrivit art.18 alin.(1) al Convenţiei internaţionale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

56. Situație de acest fel este reglementată şi în art.27 alin.(2) din Convenţie, care prevede că părinților şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

57. În aceeași ordine de idei, instanța de judecată notează că, întreținerea materială a copiilor minori este o obligație fundamentală, consfințită în art.48 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova care expres stabilește că părinții au îndatorirea de a asigura creșterea, educația şi instruirea copiilor. Or, creșterea, educația şi instruirea copiilor este posibilă numai în condițiile exercitării corespunzătoare a obligațiilor părintești de întreținere materială a acestora.

58. Conform art.110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanță judecătorească, luînd în considerare şi alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

59. Este notabil că starea materială reprezintă situația social-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al

persoanei (ex. capacitatea de muncă, studiile etc).

60. Revendicarea dreptului de modificare a cuantumului pensiei de întreținere este opozabilă în egală măsură ambilor părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, aceștia fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în concordanță cu principiile fundamentatele consfințite în legislația națională și internațională.

61. Analizând materialele cauzei, instanța a stabilit că, potrivit hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 14 iunie 2019, s-a încasat din contul lui Burlacu Dumitru în beneficiul lui Burlacu Victoria pensie de întreținere a copiilor comuni minori, fiul*****, născut la ***** şi fiul ***** în sumă bănească fixă, în mărime de 1.600 lei lunar, începând cu data de 29 ianuarie 2019 până la atingerea majoratului de către copii.

62. Invocând insuficiența aportului financiar al celui de al doilea părinte, în cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanța de judecată prin hotărârea susnumită, la data de 28 ianuarie 2025, Burlacu Victoria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Burlacu Dumitru, solicitând modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori comuni în sensul majorării, indicând că din anul 2019 și până în prezent minimul de existență pentru copii în vârsta de până la 17 ani s-a majorat semnificativ, iar în astfel de circumstanțe pensia alimentară stabilită anterior nu este suficientă pentru întreținerea copiilor minori.

63. La caz, reține instanța că obligaţia de întreţinere a copiilor minori de către părinţii săi are ca finalitate asigurarea mijloacelor materiale necesare acoperirii cheltuielilor legate de hrană, îmbrăcăminte, locuinţă, îngrijirea sănătăţii, satisfacerea nevoilor social culturale ale copiilor precum şi a oricăror alte cheltuieli pe care le reclamă creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestora.

64. Instanţa de judecată subliniază că, obligaţia de întreţinere a copiilor comuni revine ambilor părinţi, ori aceasta derivă nemijlocit din logica lucrurilor precum şi din conţinutul normelor legale precitate supra.

65. Totuşi, obligaţia de întreţinere a copiilor nu presupune doar realizarea unor anumite cheltuieli băneşti lunare. Această obligaţie generică (de întreţinere), pe lângă obligaţia de suportare a unor cheltuieli lunare, implică o sumedenie de alte obligaţii şi activităţi, care apar doar în procesul nemijlocit de îngrijire a copiilor minori şi care nu pot şi nu necesită a fi enumerate într-o hotărâre judecătorească.

66. Indubitabil, aceste subobligaţii şi activităţi implică timp, efort fizic şi psihic. Dacă în timpul căsătoriei şi convieţuirii comune, aceste obligaţii pot fi repartizate echitabil între soţi, atunci în cazul desfacerii căsătoriei şi lipsei convieţuirii comune, aceste obligaţii revin soţului cu care copilul domiciliază după desfacerea căsătoriei.

67. Instanța denotă că, la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, instanța de judecată pornește de la interesul primordial al copilului, asigurarea acestuia a unui nivel suficient de asigurare material, în raport cu starea materială și familială și alte circumstanțe importante.

68. Totodată, reține instanța, că legislația în vigoare prevede expres două forme de încasare a pensiei de întreținere: în cotă parte în cazul în care părâtul are un salariu sau alte venituri stabile sau într-o sumă bănească fixă când are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau

fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, conform art. 76 Codul familiei.

69. În speță, reclamanta pretinde că, pensia de întreținerea copiilor minori să fie stabilită în cuantum de 2500 lei lunar, pentru fiecare copil.

70. Pârâtul la rândul său a pledat de acord să achite pensia de întreținere în cuantum de 2000 lei lunar pentru fiecare copil, afirmând că potrivit informațiilor furnizate de Biroul Național de Statistică, minimul de existență pentru un copil cu vârsta de până la 17 ani a crescut treptat în ultimii ani, situindu-se la 3.242,1 lei pentru semestrul I al anului 2024. În acest context, Burlacu Dumitru consideră că limita rezonabilă a minimului de existență pentru un copil ar fi de 4000 de lei lunar, sumă care ar asigura un nivel adecvat de trai și care, totodată, corespunde evoluției economice din ultimii ani.

71. La acest capitol instanța de judecată notează că, datele prezentate de Biroul Național de Statistică privind minimul de existență a copilului minor, nu constituie o normă legală imperativă de la care nu se admite o derogare, ci constituie un punct de referință de la care instanța de judecată pornește în determinarea cuantumului pensiei de întreținere, or, copilul minor este îndreptățit de a fi asigurat nu exclusiv doar cu minimul de existență ci cu un volum al întreținerii necesar bunei dezvoltări, educaționale, psihice și fizice ale acestuia.

72. La fel, se impune a menționa că starea materială a părintelui sau opinia sa față de cuantumul pensiei de întreținere, pe care urmează să o achite, nu este un factor esențial și primordial, deoarece acesta în orice circumstanțe este obligat să asigure întreținerea copilului, necesară pentru o dezvoltare normală a acestuia. La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, în orice caz, instanța ține cont în primul rând de dreptul copilului de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum și de interesele acestuia.

73. Instanța nu poate reține ca întemeiate argumentele pârâtului referitoare la limitarea cuantumului pensiei de întreținere la suma de 2.000 lei lunar pentru fiecare copil, din motiv că acestea sunt întemeiate exclusiv pe o apreciere proprie a nivelului minimului de existență și nu pe criteriile prevăzute de lege pentru determinarea obligației de întreținere.

74. Or, potrivit art.76 alin.(2) Codul familiei, cuantumul pensiei de întreținere stabilite într-o sumă bănească fixă urmează a fi determinat ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante, precum și de necesitatea păstrării, pe cât este posibil, a nivelului anterior de asigurare materială a copilului. Prin urmare, după cum s-a menționat și mai sus, minimul de existență publicat de Biroul Național de Statistică constituie doar un indicator orientativ și nu reprezintă un plafon maxim al obligației de întreținere și nici un criteriu exclusiv de stabilire a cuantumului acesteia.

75. În acest context, instanța reține că însăși poziția procesuală a pârâtului confirmă existența unei schimbări esențiale a circumstanțelor care au stat la baza hotărârii din 14 iunie 2019, acesta recunoscând că majorarea pensiei de întreținere este justificată ca urmare a creșterii costului vieții.

76. Totodată, argumentul pârâtului potrivit căruia minimul de existență estimativ pentru un copil ar constitui aproximativ 4.000 lei lunar și, în consecință, contribuția sa ar urma să fie limitată

la suma de 2.000 lei pentru fiecare copil, nu poate fi reținut de instanță.

77. În acest sens instanța va reține prevederile art.52 alin. (1) în coroborare cu art.53 alin.(1) şi art.61 alin.(1) Codul familiei, care statuează că, desfacerea căsătoriei părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului; copilului i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime. Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copilului se asigură şi sunt apărate de părinți. Iar potrivit art. 58 alin. (1) Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

78. Instanța observă că reclamanta este părintele cu care copiii locuiesc permanent și care suportă în mod nemijlocit cheltuielile zilnice privind alimentația, îmbrăcămintea, igiena, educația, activitățile școlare și extrașcolare, supravegherea permanentă, îngrijirea sănătății și toate celelalte obligații inerente creșterii și dezvoltării acestora. Aceste contribuții nu pot fi evaluate exclusiv în bani, însă ele reprezintă o formă esențială de executare a obligației legale de întreținere.

79. De asemenea, instanța reține că de la momentul stabilirii pensiei de întreținere prin hotărârea din 14 iunie 2019 au trecut aproape șase ani, perioadă în care copiii au crescut semnificativ, unul fiind elev în ciclul gimnazial, iar celălalt aflându-se deja la vârsta școlară, ceea ce implică în mod firesc sporirea cheltuielilor legate de alimentație, îmbrăcăminte, rechizite, transport, activități educaționale și dezvoltare personală.

80. Instanța apreciază că este un fapt notoriu că, în aceeași perioadă, costurile bunurilor și serviciilor necesare întreținerii unui copil au cunoscut o creștere semnificativă, inclusiv ca urmare a inflației și a majorării prețurilor la produsele alimentare, serviciile comunale și cele educaționale, împrejurare care justifică reevaluarea cuantumului obligației de întreținere.

81. De asemenea, remarcă instanța că, cuantumul pensiei de întreținere nu poate fi limitat doar la satisfacerea necesităților minime a copilului, or, în toate cazurile este important de a asigura copilului condiții materiale necesare pentru o dezvoltare fizică și socială a acestuia. Stabilirea minimului de existență a unui copil minor nu denotă că, pentru întreținerea copilului vor fi suportate doar aceste cheltuieli, astfel că instanța a stabilit cuantumul pensiei de întreținere reieșind din interesul superior al copilului.

82. În același timp, instanța subliniază că obligația de întreținere a copiilor minori are caracter prioritar față de celelalte obligații patrimoniale ale părintelui, întrucât aceasta urmărește realizarea interesului superior al copilului, principiu consacrat atât de legislația națională, cât și de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului.

83. În concluzie, instanța reiterează că oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil, le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

84. Din motivele expuse supra, instanța de judecată conchide asupra modificării cuantumului pensiei de întreținere copiilor minori *****, stabilit prin Hotărârea judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 14.06.2019, și încasării de la Burlacu Dumitru, în beneficiul lui Burlacu Victoria, pensia pentru întreţinerea copiilor ***** în sumă bănească fixă în mărime de 2500

lei, pentru fiecare copil, lunar, începînd cu data de 28.01.2025 şi pînă la atingerea de către copiii a vîrstei de majorat, suma respectivă fiind una justificată.

85. ***Cu referire la cerința reclamantei privind stabilirea restanței la plata pensiei de întreținere pentru perioada 29 ianuarie 2019 - 28 ianuarie 2025, în cuantum total de 115.200 lei, instanța reține următoarele:***

86. Instanța reiterează că, potrivit hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 14 iunie 2019, s-a încasat din contul lui Burlacu Dumitru în beneficiul lui Burlacu Victoria pensie de întreținere a copiilor comuni minori, fiul*****, născut la ***** şi fiul ***** în sumă bănească fixă, în mărime de 1.600 lei lunar, începând cu data de 29 ianuarie 2019 până la atingerea majoratului de către copii. (f.d.14)

87. Potrivit celor susținute de reclamanta Burlacu Victoria, această hotărâre nu a fost pusă în executare la executorul judecătoresc, motiv din care pârâtul are restanță la plata pensiei de întreținere pentru perioada 29 ianuarie 2019 până la data de 28 ianuarie 2025, în sumă a câte 1.600 lei lunar ceea ce constituie suma totală de 115.200 lei.

88. Cu referire la caz, instanța reține că conform art.256 alin. (1) lit.a) Codul de procedură civilă, urmează a fi executate imediat ordonanța sau hotărîrea judecătorească prin care pîrîtul este obligat la plata pensiei de întreținere.

89. Conform art.15 Codul de executare, documentul executoriu se prezintă spre executare de către creditor.

90. Conform art.114 Codul de executare, modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie este reglementat de Codul familiei. (2) Dacă creditorul a retras documentul executoriu și procedura a fost încheiată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreținere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar cuantumul restanței se stabilește de către instanța de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei. (3) În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreținere nu a fost reținută, cuantumul restanței se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată. (4) Dacă debitorul nu a lucrat sau nu a beneficiat de prestații sociale în perioada în care s-a format restanța sau nu a prezentat acte ce confirmă salariul și/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanței la pensia de întreținere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe țară existent la momentul determinării restanței.

91. Potrivit art.104 Codul familiei, (1) Pensia de întreținere se încasează pentru perioada anterioară în baza contractului privind plata pensiei de întreținere sau a titlului executoriu, în limitele a cel mult 3 ani din momentul prezentării contractului sau a titlului executoriu respectiv. (2) Dacă pensia de întreținere nu s-a încasat din culpa debitorului întreținerii, restanța ei se reține, prin derogare de la prevederile alin.(1), pentru toată perioada anterioară. (3) Suma restanței se determină pornindu-se de la cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanța judecătorească sau de contractul corespunzător. (4) Suma restanței la pensia de întreținere pentru copiii minori se determină pornindu-se de la salariul și/sau alte venituri ale debitorului. (5) Dacă debitorul nu a lucrat în perioada în care s-a format restanța sau nu a prezentat actele ce confirmă salariul și/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanței la

pensia de întreținere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe țară la data determinării restanței. Dacă părțile nu sînt de acord cu suma restanței calculate sau situația financiar-materială a debitorului nu permite achitarea în conformitate cu alin.(1), ele sînt în drept să se adreseze cu o cerere în judecată pentru a se stabili suma concretă a restanței. (6) Suma restanței la pensia de întreținere poate fi contestată în modul stabilit de legislație.

92. Analizând materialele cauzei în coroborare cu prevederile art.104 Codul familiei și art.114 Codul de executare, instanța reține că stabilirea unei restanțe la pensia de întreținere presupune constatarea existenței unei obligații neachitate și determinarea exactă a cuantumului acesteia în raport cu plățile efectiv realizate de debitor și cu celelalte circumstanțe relevante ale cauzei.

93. Or, din înscrisurile anexate la referință, precum și prezentate în cadrul ședinței de judecată rezultă că pârâtul a efectuat în perioada anilor 2021–2025 mai multe transferuri bănești în beneficiul reclamantei, fapt confirmat prin ordinele de plată și extrasele bancare anexate la dosar. (f.d.48-49,52-64,139-142)

94. Totodată, din materialele cauzei rezultă că, pentru o anumită perioadă, copiii au locuit efectiv în comuna *****împreună cu bunica paternă, Burlacu Mariana, asupra căreia a fost instituită tutela prin dispozițiile autorității publice locale din 18 noiembrie 2020 și 20 septembrie 2022, iar documentele eliberate de autoritatea publică locală și instituția de învățământ confirmă că minorii au fost îngrijiți în gospodăria acesteia, locuind cu bunica și tatăl său în perioada anilor 2020-2023. Aceste circumstanțe au fost invocate de pârât și susținute prin înscrisurile anexate la dosar. (f.d.38-44)

95. Instanța reține că obligația de întreținere a copilului nu se execută exclusiv prin remiterea unor sume de bani către celălalt părinte, ci poate fi executată și prin asigurarea directă a întreținerii minorului, atunci când acesta se află efectiv în grija părintelui obligat sau a persoanelor care acționează în interesul acestuia. În consecință, împrejurarea că, într-o anumită perioadă, copiii s-au aflat efectiv în întreținerea pârâtului și a familiei acestuia constituie o circumstanță relevantă la aprecierea existenței și întinderii eventualei restanțe la pensia de întreținere.

96. În conformitate cu art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care își întemeiază pretențiile. În cauza de față, reclamanta nu a prezentat un calcul al pretinsei restanțe care să țină seama de plățile efectuate de pârât, de contribuția acestuia la întreținerea efectivă a copiilor și de celelalte circumstanțe relevante constatate în cadrul cercetării judecătorești, limitându-se la solicitarea încasării integrale a cuantumului pensiei stabilite prin hotărârea din 14 iunie 2019.

97. Totodată, instanța notează că simpla împrejurare potrivit căreia hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 14 iunie 2019 nu a fost prezentată spre executare și, respectiv, nu a fost executată silit, nu este aptă, prin ea însăși, să conducă la concluzia existenței unei restanțe în cuantumul pretins de reclamantă.

98. În acest context, instanța reține că, potrivit art.15 din Codul de executare, prezentarea documentului executoriu spre executare reprezintă un drept și, totodată, o obligație procesuală a creditorului, iar în condițiile art.114 din același cod, stabilirea cuantumului

restanței este supusă unei proceduri speciale, în cadrul căreia executorul judecătoresc verifică executarea obligației de întreținere și determină existența ori inexistența restanței.

99. În speță, reclamanta a confirmat că până la momentul de față nu a prezentat titlul executoriu spre executare executorului judecătoresc, astfel încât procedura de executare silită nu a fost inițiată.

100. Instanţa reiteră că în conformitate cu alin.(1)-(4) art.114 Cod de Executare**,** (1) Modul de încasare a pensiei de întreţinere şi a restanţelor la pensie este reglementat de Codul familiei. (2) Dacă creditorul a retras documentul executoriu şi procedura a fost încheiată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreţinere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar cuantumul restanţei se stabileşte de către instanţa de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei. (3) În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreţinere nu a fost reţinută, cuantumul restanţei se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată. (4) Dacă debitorul nu a lucrat sau nu a beneficiat de prestaţii sociale în perioada în care s-a format restanţa sau nu a prezentat acte ce confirmă salariul şi/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanţei la pensia de întreţinere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe ţară existent la momentul determinării restanţei.

101. În conformitate cu alin.(1)-(6) art.104 Codul Familiei, (1) Pensia de întreţinere se încasează pentru perioada anterioară în baza contractului privind plata pensiei de întreţinere sau a titlului executoriu, în limitele a cel mult 3 ani din momentul prezentării contractului sau a titlului executoriu respectiv. (2) Dacă pensia de întreţinere nu s-a încasat din culpa debitorului întreţinerii, restanţa ei se reţine, prin derogare de la prevederile alin.(1), pentru toată perioada anterioară. (3) Suma restanţei se determină pornindu-se de la cuantumul pensiei de întreţinere stabilit de instanţa judecătorească sau de contractul corespunzător. (4) Suma restanţei la pensia de întreţinere pentru copiii minori se determină pornindu-se de la salariul şi/sau alte venituri ale debitorului. (5) Dacă debitorul nu a lucrat în perioada în care s-a format restanţa sau nu a prezentat actele ce confirmă salariul şi/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanţei la pensia de întreţinere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe ţară la data determinării restanţei. Dacă părţile nu sînt de acord cu suma restanţei calculate sau situaţia financiar-materială a debitorului nu permite achitarea în conformitate cu alin.(1), ele sînt în drept să se adreseze cu o cerere în judecată pentru a se stabili suma concretă a restanţei. (6) Suma restanţei la pensia de întreţinere poate fi contestată în modul stabilit de legislaţie.

102. Articolul 114 alin. (3) din Codul de Executare stabilește clar: când pensia nu a fost reținută, cuantumul restanței „se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată”.

103. Articolul 104 alin. (5) din Codul Familiei întărește această regulă, stipulând că, în lipsa actelor de venit ale debitorului, cuantumul restanței „se determină de către executorul judecătoresc” raportat la salariul mediu pe țară.

104. Prin urmare, legea oferă executorului calitatea de organ de specialitate învestit cu calculul matematic factual al datoriei. Instanța nu se poate substitui acestuia.

105. Dreptul părților de a se adresa instanței judecătorești pentru stabilirea sumei concrete naște doar dacă *„părțile nu sunt de acord cu suma restanței calculate”* (de către executor) sau dacă situația materială a debitorului cere o reevaluare.

106. Adresarea directă instanței, fără un calcul prealabil efectuat de executor, lipsește acțiunea de obiectul ei legal. Instanța intervine doar ca un filtru de control (cenzură) al actelor emise de executor, nu ca un organ de evidență contabilă primară.

107. Din coroborarea textelor legale citate, instanța de judecată nu are competența legală primară de a calcula o restanță la pensia de întreținere dacă titlul executoriu nu se află (sau nu a fost) în proces de executare silită.

108. Singura situație în care instanța calculează direct restanța este cea prevăzută la **art. 114** alin. (2) din Codul de Executare: atunci când creditorul *a retras anterior* documentul, iar procedura a fost încheiată.

109. Întrucât reclamanta nu se află în această situație specială (ea nu a prezentat niciodată titlul), regula generală rămâne activă: adică, reclamanta urma întîi să se adreseze executorului judecătoresc și apoi instanței.

110. Prin neprezentarea titlului către executorul judecătoresc, reclamanta a omis etapa legală obligatorie.

111. Prin urmare, instanța concluzionează că pretenția reclamantei privind stabilirea și încasarea restanței la plata pensiei de întreținere pentru perioada 29 ianuarie 2019 - 28 ianuarie 2025, în cuantum de 115.200 lei, este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

112. ***Cu referire la cheltuielile de judecată, instanța reține următoarele:***

113. În conformitate cu art.82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.

114. În conformitate cu art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proportional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

115. Având în vedere faptul că, acțiunea înaintată de către reclamanta Burlacu Victoria a fost admisă în latura cerințelor privind stabilirea domiciliului copiilor minori, iar ultima a suportat cheltuieli de judecată ce constau din taxa de timbru în sumă de 200 lei, fapt confirmat prin confirmarea de achitare a notei de plată nr. 00506306929631 din 23 ianuarie 2025, precum și din taxa de stat în cuantum de 200 lei, fapt confirmat prin confirmarea de achitare a notei de plată nr. 00346306923437 din 23 ianuarie 2025, anexate la dosar (f.d.3,4) instanța va încasa din contul pârâtului Burlacu Dumitru în beneficiul reclamantei Burlacu Victoria cheltuielile de judecată suportate de către ultima sub forma taxei de timbru și taxei de stat.

116. De asemenea, instanța notează că la data de 12 mai 2025 reclamanta a depus recurs asupra încheierii judecătorești din 25 aprilie 2025 prin care a fost respinsă ca fiind înaintată tardiv cererea de chemare în judecată depusă de Burlacu Victoria împotriva lui Burlacu Dumitru privind stabilirea cuantumului restanței pensiei de întreținere pentru perioada 29.01.2019 - 28.01.2022, achitând în acest sens taxa de timbru în mărime de 200 lei, fapt confirmat prin

confirmarea de achitare a notei de plată nr. 00293421937859 din 09 iunie 2025. (f.d.94)

117. Având în vedere faptul că prin Decizia Curții de Apel Nord din 25 septembrie 2025 a fost admis recursul declarat de Burlacu Victoria, casată integral încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 25 aprilie 2025, și respinsă cererea înaintată de avocatul Vanțevici Ion în interesele pârâtului Burlacu Dumitru privind aplicarea excepției de tardivitate (f.d.101-106), instanța ajunge la concluzia încasării de la Burlacu Dumitru în beneficiul lui Burlacu Victoria a taxei de timbru achitată pentru examinarea recursului la CAN în mărime de 200 lei.

118. Totodată, în conformitate cu art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

119. Alin.(1^1) aceluiași articol stipulează că, cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

120. Din suportul probatoriu anexat la materialele dosarului se atestă că, reclamanta Burlacu Victoria în cadrul judecării cauzei a fost reprezentată de avocat Violina Munteanu, în baza mandatului avocațional nr. 1826509 (f.d.2), iar pentru serviciile juridice acordate de către aceasta, reclamanta a achitat suma de 7000 lei.

121. Potrivit practicii Curţii Europene pentru Drepturile Omului, pentru probarea cheltuielilor suportate, partea care solicită să fie compensate trebuie să prezinte dovada achitării onorariului avocatului (dispoziţie de plată prin virament sau bon de plată).

122. Având în vedere că, circumstanțele date sunt probate prin bon de plată seria/nr. DAA67886637 din 07 februarie 2025 (f.d.22), iar acțiunea formulată a fost admisă parțial, instanța de judecată conchide că cheltuielile suportate pentru asistență juridică urmează a fi încasate de la pârâtul Burlacu Dumitru în beneficiul reclamantei Burlacu Victoria în mărime de 5000 lei, aceasta sumă fiind proporțională părții admise a cerințelor.

123. Totodată, reține instanța că potrivit art.90, lit. l) Cod de procedură civilă, Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

124. La fel se va reține că, în corespundere cu prevederile art. 98 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, Cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

125. În temeiul prevederilor art.83 alin.(2) Cod de procedură civilă, În acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023.

126. În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod de procedură civilă, (1) Scutirile de taxa de stat şi/sau de taxa de timbru sunt prevăzute în pct.1 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023.

127. Astfel, potrivit pct.1, subpunct 1.1.2 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023, se

scutesc de la achitarea taxei de stat reclamanții în acțiunile privind încasarea pensiei de întreținere.

128. În conformitate cu prevederile art. 87 alin.(1) lit. c) Cod de Procedură Civilă, valoarea acțiunii se determină din suma totală a obligațiilor de plată pe un an – în acțiunile pentru plata pensiei de întreținere.

129. Astfel, luând în considerație dispozițiile legale citate supra, instanța de judecată va încasa de la Burlacu Dumitru în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 2.349,97 lei.

130. De asemenea, instanța ține important de menționat că, conform alin. (1) lit. a) art. 256 Codului de procedură civilă al RM, urmează a fi executate imediat ordonanţa sau hotărîrea judecătorească prin care pîrîtul este obligat la plata: a) pensiei de întreţinere.

131. Totodată, alin. (1^1) din același articol stabilește că, instanța care a pronunțat ordonanța sau hotărârea judecătorească prevăzută la alin. (1) stabilește în cuprinsul dispozitivului un termen rezonabil de executare benevolă de către pârât a obligației sale, care nu poate depăși 15 zile de la pronunțarea ordonanței sau a hotărârii judecătorești.

132. În acest context, instanța ajunge la concluzia de a stabili pârâtului Burlacu Dumitru un termen de 15 zile, de la data pronunțării prezentei hotărâri, pentru executarea benevolă a obligației stabilite.

133. Conducînduse de prevederile art.-art.238-241 CPC RM, instanţa de judecată,

H o t ă r ă ş t e:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Burlacu Victoria împotriva lui Burlacu Dumitru, în calitate de intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistența Socială Nord-Nord-Vest privind stabilirea domiciliului copiilor minori, stabilirea cuantumului restanței pensiei de întreținere și modificarea cuantumului pensiei de întreținere copiilor minori.

Se stabilește domiciliul copiilor minori ***** cu mama Burlacu Victoria.

Se modifică cuantumul pensiei de întreținere copiilor minori *****, stabilit prin Hotărârea judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 14.06.2019, *după cum urmează*:

Se încasează de la Burlacu Dumitru, IDNP: 2004015064688 în beneficiul lui Burlacu Victoria, IDNP: ***** pensia pentru întreţinerea copiilor ***** în sumă bănească fixă în mărime de 2500 (Două mii cinci sute) lei, pentru fiecare copil, lunar, începînd cu data de 28.01.2025 şi pînă la atingerea de către copiii a vîrstei de majorat.

Se încasează de la Burlacu Dumitru în beneficiul lui Burlacu Victoria cheltuielile de judecată sub forma taxei de timbru în mărime de 200 (Două sute) lei și taxei de stat în mărime de 200 (Două sute) lei, taxa de timbru achitată pentru examinarea recursului la CAN în mărime de 200 (Două sute) lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 (Cinci mii) lei, proporțional părții admise a cerințelor.

Se încasează de la Burlacu Dumitru în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 2349 (Două mii trei sute patruzeci și nouă) lei 97 bani.

În rest pretențiile se resping.

Conform alin. (1) art. 256 Codului de procedură civilă al RM în partea încasării pensiei de întreținere, prezenta hotărâre urmează să fie supusă executării imediate.

Se stabilește un termen de 15 (cincisprezece) zile, de la pronunțarea prezentei hotărâri, de executare benevolă de către pârât a obligaţiei sale.

În conformitate cu alin.(4) art.108 Codul Familiei, Hotărârea instanţei judecătoreşti prin care s-a stabilit pensia de întreţinere într-o sumă bănească fixă reprezintă un titlu executoriu. În cazul în care debitorul întreţinerii nu efectuează plata pensiei în cuantumul stabilit, creditorul se poate adresa executorului judecătoresc în a cărui rază teritorială se află domiciliul debitorului întreţinerii pentru executarea silită a hotărârii.

Hotărârea cu drept de apel în termen de 30 zile, de la pronunțarea dispozitivului, la Curtea de Apel Nord prin intermediul Judecătoriei Bălți (sediul central).

Preşedintele şedinţei,
judecător **Snejana Dubceac**